

KOMMUNEPLAN 2011-2023

Samfunnsdel

Foto: Anders Aaserud

Vedtatt i Sande kommunestyre 5.2.2012

INNHold

	Side
FORORD.....	3
INNLEDNING.....	4
STRATEGIER FOR UTVIKLING.....	7
SANDE SOM NATURBASERT OPPLEVELSESKOMMUNE.....	8
NÆRING OG STEDSUTVIKLING.....	10
OPPVEKST.....	12
HELSE OG VELFERD.....	14
TRAFIKK OG INFRASTRUKTUR.....	16
MILJØ OG KLIMA	18
DEN KOMMUNALE ORGANISASJON	20
BEFOLKNINGSFREMSKRIVING OG ØKONOMISKE PROGNOSE.....	22
AREALDEL - KORTVERSJON	24

Sande kommunelokale. Foto: Anders Aaserud

FORORD

Sande i fremtiden

Utgangspunktet vårt er at Sande kommune er et godt sted å bo og leve. Det er trygt og godt her, service og tjenestetilbud er tilfredsstillende, vår natur kan benyttes til alle årstider og vi ligger med passe avstand til Oslo, Drammen og Vestfoldbyene.

I dag utvikler og endrer samfunnet seg raskt. Dette utfordrer lokalsamfunnet ved at menneskers behov og muligheter endres. Kravene til kommunal service øker samtidig som vi ønsker kulturelle opplevelser og utfoldelsesmuligheter. Vi ønsker at det gode liv skal fylle hverdagen vår. Dette stiller store krav til fleksibilitet i den kommunale organisasjonen om vi ønsker at Sande skal være en kommune som appellerer til mennesker og virksomheter.

Det som i går var sannhet kan i morgen være avleggs. Vi må stadig tenke og handle på nye måter. Derfor er det lagt vekt på at denne planen

skal være en utviklingsplan. Den skal være en plan som utvikler kommunen som organisasjon og som lokalsamfunn. Vi ønsker å være attraktive for nye mennesker og virksomheter som bidrar til større mangfold, nye ideer og positiv utvikling. Vi har alle muligheter og vi er i gang nå!

Vi vil rette en takk til alle som har vært med på utformingen av denne kommuneplanen. Det er de manges engasjement som ligger til grunn for planen. Arbeidet har fra alle hold vært preget av vilje til å møte fremtiden på best mulig måte. Denne brede medvirkningen fra innbyggere, kommunens ansatte og noen eksperter vil forhåpentligvis gjøre denne planen til et levende styringsdokument for en endringsdyktig kommune.

Sande skal være kommunen hvor drømmer kan realiseres.

Karl Einar Haslestad
ordfører

Sande torg. Foto: Anders Aaserud

INNLEDNING

Forslag til kommuneplan for Sande kommune 2011-2023 er utarbeidet med utgangspunkt i et planprogram vedtatt av Sande kommunestyre 25.8.2010. I planprogrammet er det fokusert på 6 innsatsområder som er nærmere beskrevet i hver sine kapitler i det etterfølgende.

Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel. Arealdelen bygger på overordnede vurderinger i samfunnsdelen.

Samfunnsdelen følges opp med en handlingsdel. For Sande samordnes handlingsdelen med kommunens budsjettprosess og vedtas årlig som en del av økonomiplanen og årsbudsjettet.

Arbeidet med arealdelen er av ulike årsaker blitt betydelig forsinket i forhold til opprinnelig framdriftsplan. Kommuneplanen blir derfor sluttbehandlet av det nye kommunestyret.

Samtidig skal kommunestyret utrede og vedta ny planstrategi i 1.halvår 2012. For arealdelen foreslås derfor i denne omgang kun overordnede strategier for kommunens arealpolitikk samt noen få nye utbyggingsområder. Alle øvrige innspill som er fremmet i løpet av planprosessen, vil bli tatt med i utredning av ny planstrategi og i neste rullering av kommuneplanen. På denne måten vil framtidig arealbruk også kunne vurderes i forhold til

Regional plan for bærekraftig arealpolitikk i Vestfold.

Det er utarbeidet en egen planbeskrivelse for kommunens arealdel. Videre er konsekvenser av planforslaget vurdert og beskrevet i eget dokument. Dette gjelder både de samlede virkninger av planen og en nærmere vurdering av nye utbyggingsområder. Planbeskrivelsene er revidert i forhold til endelig forslag til kommuneplan 2011-2023.

VISJON OG MOTTO

Visjonen for Sande kommune dannes av det framtidsbilde av behov, verdier og drømmer kommunens innbyggere har for Sande.

Det handler om å bygge på de styrker vi har. Samtidig skal vi holde fokus på samfunnets utviklingstendenser. Noen av de utfordringer vi står overfor er:

- Økt mobilitet hos innbyggerne. Det kan bety at flere flytter til kommunen, men også at flere vil flytte ut. Arbeidspendling er også vesentlig.
- Ønske om en bedre og mer individuell kommunal service innenfor helse, skole, eldre, kultur osv.
- Ønske om muligheter for opplevelser i kommunen.
- Ønske om ”kvalitetstid” i fritiden.
- Ønske om et variert arbeidsliv og gode muligheter for handel og rekreasjon i nærområdet.
- Ønske om at innbyggere, virksomheter og kommunen handler bærekraftig – både økonomisk, sosialt/helsemessig og miljømessig.
- Ønske om flere arbeidsplasser i kommunen

Sande kommune står godt rustet til å møte disse utfordringene. Det gjør vi fordi vi har mange av de kvalitetene som vi forventer at fremtidens innbyggere og virksomheter vil etterspørre.

Sandes natur, med kyst, skog og landbruksområder, utgjør en vesentlig ressurs i vår fremtidige utvikling. Enten det handler om å være bærekraftig, hvor vi utnytter de naturlige ressursene på en miljøvennlig måte, eller det handler om å tilby moderne opplevelsestilbud, utgjør naturen en unik mulighet for å styrke og profilere vår kommune.

Sande har et høyt nivå på det kommunale tjenestetilbudet. Innbyggernes ønsker om flere og bedre tjenester vil bety at det forventes økt ressursinnsats fra kommunens side. Dette forutsetter økonomisk vekst og handlefrihet, og Sande må profilere seg som en attraktiv og utviklingsorientert kommune, som kan tilby det beste til de fleste.

Kommunens plassering i forhold til Oslo, Drammen og Tønsberg åpner opp for store perspektiver. Vi ligger i et utviklingsområde, hvor mennesker, virksomheter og ressurser har lett adgang. Vi skal skape rammene for at det er vår kommune som blir valgt, når virksomheten, næringsbygget eller boligen skal plasseres. Dette krever at vi er utviklingsorientert og forandringsvillige.

I prosessen har ny visjon for Sande kommune blitt vurdert. Kommuneplanutvalget ønsker å opprettholde dagens visjon i denne omgang, men vil vurdere denne på nytt i neste rullering av kommuneplanen.

Utvikling skjer i et fellesskap. Vi har alle en rolle å spille, og i fellesskap kan vi nå lengre og skape mer velferd. Vi skal tenke og arbeide helhetlig, og finne vår plattform for utvikling, slik at Sande fortsatt er et trygt lokalsamfunn og et godt sted å leve. Samtidig er Sande blant lavinntektskommunene i landet. Dette krever god økonomistyring og evne til å prioritere.

Vi skal overlevere kommunen i økonomisk, sosial og miljømessig balanse til de neste generasjonene.

Vår visjon for Sande kommune er:

***SANDE –
sammen skaper
vi trygghet og
trivsel***

- En kommune med utviklingsorienterte nærmiljøer.
- En næringsvennlig kommune.
- En attraktiv oppvekstkommune.
- En kommune med en sunn befolkning og gode velferdstilbud.
- En kommune med en fremtidsrettet og trygg infrastruktur.
- En kommune hvor bærekraft og opplevelser har en sentral rolle.
- En kommune med sunn økonomi og god handlefrihet.

Kyststien Kverntangen. Foto: Anita Pettersen

Strutsedans. Foto: Anita Pettersen

Nordre Sandes bandyjenter. Foto: Bandygruppa

Sandeelva. Foto: Anders Aaserud

Orebergvann. Foto: Svein-Ivar Pedersen

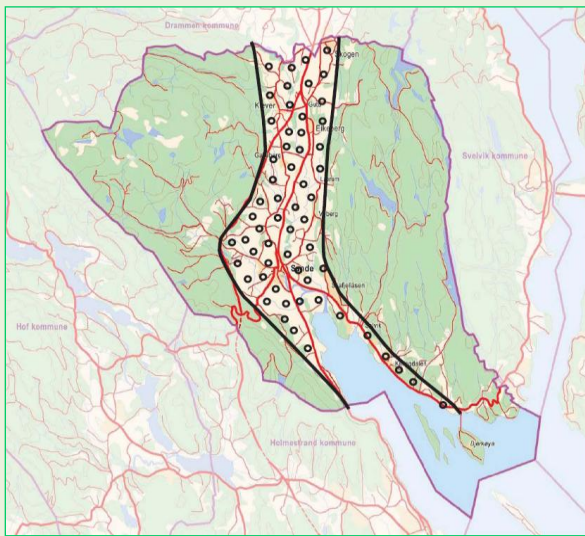
Fremtidens innbygger. Foto: Anita Pettersen

STRATEGIER FOR UTVIKLING

Som et hjelpemiddel ved sorteringen og vurderingen av innspill til arealdelen har rådmannen valgt en konseptuell tilnærming til oppgaven. Tre ulike konsepter er benyttet for å illustrere ulike utviklingsretninger og alternative strategier for utvikling av kommunen:

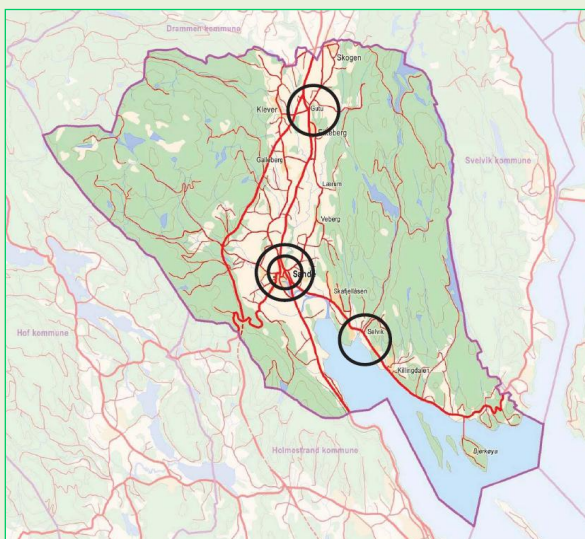
Konsept A: "Lappeteppe"

De store sammenhengende grønne områdene i øst og vest beholdes og det åpnes for spredt utbygging av ulike formål overalt hvor det ikke er vesentlige konflikter med andre hensyn.

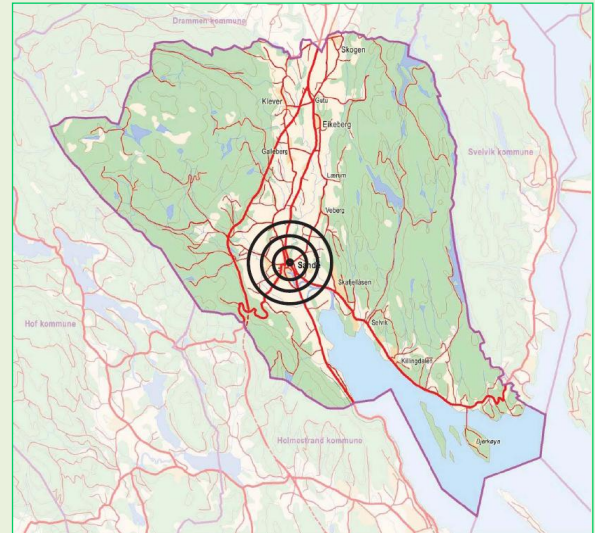
Konsept B: Senterstruktur med fortettningsområder

Sande sentrum styrkes som kommunens naturlige sentrer. I tillegg legges det opp til levekraftige områder med fortettningsmuligheter nord og sør i kommunen.

Konsept C: Kompakt / sentralisert

Fremtidig utbygging sentraliseres til Sande sentrum som naturlig kommunesenter og trafikalt knutepunkt.

Strategivalg

Utbyggingsmønsteret vil være et viktig hjelpemiddel for å sikre en effektiv og bærekraftig arealbruk. Konsept A gir store muligheter for den enkelte grunneier, men liten forutsigbarhet og stor kompleksitet i utbyggingsmønsteret. En spredt og litt tilfeldig utbygging vil være kostbart og krevende i forhold til teknisk infrastruktur.

Konsept C vil kunne styrke kommunesenteret og gi grunnlag for en mer urban utvikling. Det vil mest sannsynlig kreve endringer i skolestrukturen og grunnlaget for opprettholdelse av skolene utenfor sentrum svekkes.

Konsept B er en videreføring av utbyggingsmønsteret i kommuneplanen for 2007-2019. Det viktigste nye trekket er en satsing på utvikling i kommunens nordre del. Sande sentrum videreføres og utvikles som det naturlige kommunesenteret og i sør vil Nordre Jarlsberg Brygge være et vesentlig bidrag til utvikling innenfor dette mønsteret.

Konsept B "Senterstruktur med fortettningsområder" legges til grunn for de konkrete avklaringer og anbefalinger i forhold til innspill til kommuneplanens arealdel.

SANDE SOM NATURBASERT OPPLEVELSESKOMMUNE

Sande i dag

Innbyggerundersøkelse (2011) viser høy score på omdømmevurdering av kommunen og kommunen som bosted. Sandes lange kystlinje og store skogsområder gjør at de naturgitte forutsetningene for friluftsliv er svært gode. Mulighetene for et aktivt friluftsliv nær bostedet og tilgangen til større utmarksområder og strandsonen gjør kommunen til et attraktivt sted å bo og arbeide.

Sjøområdene i Sande er unike for båtliv, og med bygging av Nordre Jarlsberg Brygge, Sando og andre større båtanlegg blir antallet båtplasser utvidet betraktelig. Gjennom oppkjøp av strandområder som Skjervikbukta søker kommunen å sikre attraktive friarealer for allmennheten. Arbeidet med å etablere en sammenhengende kyststi tilrettelagt for både fotgjengere og syklist er godt i gang.

Det er mange idrettsanlegg i kommunen som stort sett driftes av idretten selv. Det er imidlertid ønske

om flere anlegg, herunder for eksempel flerbrukshall, kunstisbane og en større skiarena.

I Sande er det høy kulturaktivitet og mange ildsjeler, men det er behov for flere og bedre formidlingsarenaer. Sandes gode møteplasser har blitt til ved samlokalisering av fagmiljøer, frivillige kulturaktører og kulturnæring.

Sande kommune har over 1.000 fritidsboliger. Eksisterende hytteområder ligger i hovedsak i kystområdene og har god tilgang til strandarealer og båtliv. I disse områdene ligger det et utviklingspotensial for nye fritidsboliger. Det er et utstrakt løype- og turstinnett på Østskogen og Vestskogen for sommer- og vinteraktiviteter. Det ligger få hytter i skogsområdene.

Kommunal plan for idrett og friluftsliv er vedtatt. Det utarbeides informasjonsmateriell om kulturarrangementer jevnlig.

Grunnlaget for folkehelse legges gjennom trivelige bomiljøer med gode møteplasser og rike muligheter til friluftsliv og daglig fysisk aktivitet.

Mål

Sandes natur og nærhet til større byer skal brukes til å skape utvikling og gode natur- og kulturbaserte opplevelser for både innbyggere og gjester.

Kommunen skal være en kommune med utviklingsorienterte nærmiljøer, som bidrar med kreative idéer og sprer de gode historiene.

Følgende mål skal bidra til at vi lykkes med kommunens visjon:

- Allmennheten er sikret ferdsel i utmark og strandsone.
- Muligheter for tilrettelagte naturbaserte opplevelser i strandsonen, langs Sandeelva og i Vestskogen.
- Anlegg med god kvalitet og stor kapasitet for sommer- og vinteridretter.
- Frivillighet og dugnad er bærebjelkene i drift av idrettsanleggene.

Utfordringer

Følgende utfordringer må løses for å nå målene våre:

- Å hindre ytterligere privatisering av strandsone og friområder.
- Å få forståelse blant innbyggerne for at økt bruk av utmark og strandsone vil medføre fysiske inngrep.
- Å gjøre tilbudene attraktive for innbyggere både i og utenfor kommunen.
- Å få til samarbeid mellom frivillige, kommune og kommersielle interesser.

Strategier/tiltak

Følgende strategier og tiltak må gjennomføres for å nå målene våre:

- Sikre en balanse mellom de fysiske tiltakene og naturressursene som opplevelsesområder.
- Sikre at kyst og skog er tilgjengelig for allmenn bruk.
- Involvere innbyggere og frivillige i utviklingen av kultur- og opplevelsestilbud.
- Legge til rette for attraktive hytteområder.
- Satse på utvikling av nærområdene, herunder tilrettelegging for utendørs sommer- og vinteridrett ved skolene.
- Samlokalisere anlegg der det er synergier i investerings- og/eller driftsfase.

Vestskogen. Foto: Anders Aaserud

Båtliv. Foto: Anders Aaserud

NÆRING OG STEDSUTVIKLING

Sande i dag

Sande kommune har en spredt utbygging innenfor både bolig- og næringsområder. Det er følgende større boligområder i kommunen:

- Tandbergåsen, Hanekleiva og Dunihamen nær sentrum.
- Skafjellåsen, Killingsdalsåsen, Nordre Jarlsberg Brygge og flere boligfelt i aksen fra Sande sentrum til Selvikområdet mot Berger.
- Galleberg, Rølles, Ekeberg, Klevjerhagen og Tuft i nordbygda.

På Nordre Jarlsberg Brygge er første byggetrinn innflyttet og nærområdene med strand og kyststi etablert. Kommunen forventer en betydelig befolkningsvekst gjennom den videre utbyggingen av Nordre Jarlsberg Brygge.

Sande sentrum er i dag kommunesenter med sentrale offentlige og private virksomheter. Sentrum er klassifisert som områdesenter i en regional sammenheng. Sentrum har i dag kollektivknutepunkt og er kjerneområde med handelsvirksomheter, publikumsfunksjoner og kommunale institusjoner. Her ligger Sandes historiske bygninger; Sande kirke, Sande gamle prestegård, Kommunelokalet og den gamle stasjonsbygningen midt på torget.

Sande sentrum har hatt en betydelig utbygging av boliger og næringsvirksomheter i de senere årene. Boligene i sentrum er attraktive spesielt for Sandes

eldre innbyggere. Mulighetene for utvikling av Sande sentrum er arealmessig begrenset. Samtidig er det et uttrykt ønske at Sande sentrum utvikles videre til et levende og aktivt kommunesenter.

På grunn av de begrensninger som ligger på Sande sentrum i dag i form av trafikale løsninger, tilgjengelige arealer og rasproblematikk knyttet til elva er det vi kan kalle kjernen i sentrum under press. Det er en klar risiko for at Sande sentrum svekkes til fordel for øvrige sentra i kommunen.

Bergerområdet fremstår som et samlet lokalsamfunn hvor tilhørigheten i stor grad synes uavhengig av kommunegrensen. Utvikling av området er tidligere drøftet mellom de to kommunene, og det er uttrykt ønske om i fellesskap å bidra til stedsutvikling på Berger.

Kommunens utbygde næringsarealer er hovedsaklig mindre arealer lokalisert nær boligbebyggelse. Utviklingen av næringsområdet i Hanekleiva er under planlegging. Dette området ligger sentralt i forhold til Drammensregionen, og gjennom en utbygging er det et stort potensial for å etablere nye virksomheter og arbeidsplasser.

Det faktum at Oslo og Drammen vokser gir stort press på både bolig- og næringseiendommer. Dette gir store vekstmuligheter i årene fremover, spesielt i områder nær kommunegrensen til Drammen.

Mål

Sande kommune skal være en næringsvennlig kommune, med fokus på en attraktiv stedsutvikling. Sentrum skal være kommunens hovedsenter og styrkes gjennom fortetting og aktivitetsbaserte

områder. Økologisk og kunnskapsbasert næringsliv og tett samarbeid mellom næringsliv og kulturliv skal utvikles.

Følgende mål skal bidra til at vi lykkes med kommunens visjon:

- Variert næringsliv.
- Bedre balanse mellom innbyggerantall og antall arbeidsplasser i kommunen.
- Positivt omdømme.
- Gode og funksjonelle nærområder.

Utfordringer

Følgende utfordringer må løses for å nå målene våre:

- Å etablere dialog med regionale myndigheter der målet er å avklare hvilke områder innen LNF hvor næring kan være aktuelt.
- Å bidra til større forutsigbarhet i utviklingen av nye områder med hensyn til kostnader og prosess.
- Å etablere positive holdninger til industri og næringsvirksomhet.
- Å bevisstgjøre landbrukets betydning og denne næringens behov for fornyelse.
- Å endre Sandes omdømme fra et traust bondesamfunn til et tettsted med variert næringsliv og varierte kultur- og naturopplevelser.
- Å styrke Sande sentrum samtidig som det etableres mindre fortettede områder nord og sør i kommunen.
- Å gjøre Sande sentrum attraktivt som bosted også for den yngre del av befolkningen.
- Å styre utviklingen slik at eksisterende infrastruktur utnyttes optimalt

Strategier/tiltak

Følgende strategier og tiltak må gjennomføres for å nå målene våre:

- Kommunen må lede utviklingen av Sande sentrum i et samarbeid med private investorer.
- Å utvikle Sande sentrum til et attraktivt område for bolig, handel, rekreasjon og opplevelser.
- Kommunen må ta en mer aktiv rolle som initiativtaker og tilrettelegger for utvikling av bolig- og næringsområder, og sørge for at det til enhver tid er tilgjengelige arealer til bolig og næring.
- Det må utvikles arealer til ulike typer næring og til ulike boformer.
- Tilrettelegge for rask og fleksibel behandling av saker som angår næringsutvikling.
- Kommunen må søke samarbeid og allianser med investorer og personer/grupper med ressurser og vilje til å kunne realisere ønsket utvikling.
- Utvikle et variert tilbud innen kultur og fritidsaktiviteter.
- Etablere næringsområde i Hanekleiva for tyngre/større virksomheter.
- Sikre fortsatt drift og utvikling av pukkverket i Hanekleiva.
- Utrede og tilrettelegge områder for mindre næringsvirksomheter.

Økologiske grønnsaker. Foto: Anita Pettersen

Sande skal legge til rette for utvikling og fornyelse i næringslivet.

OPPVEKST

Sande i dag

Sande kommune har en desentralisert barnehage- og skolestruktur med tre kommunale og sju private barnehager, fire barneskoler, ungdomsskole og videregående skole.

Kommunen har tilnærmet full barnehagedekning. Samarbeidet mellom de private og kommunale barnehagene er godt og opptaket til barnehagene skjer samordnet. I de seneste årene har det vært en relativt høy befolkningstilvekst i Sande. Dette har blant annet resultert i økt etterspørsel etter barnehageplasser, og et press på romkapasiteten ved barneskolen i sentrum og på Selvik. Dette gir allerede i dag kommunen store organisatoriske og strukturelle utfordringer. Ved de 2 barneskolene i nord er kapasiteten god. I tillegg til det ordinære opplæringstilbudet tilbyr kommunen i samarbeid med Vestfold fylkeskommune et alternativt skoletilbud til elever ved ungdomsskolen og videregående skole. Tilbudene ”Ung Unik” og

”Unik” er rettet mot ungdom som står i fare for å falle ut av utdanning og arbeidsliv. Kommunen har et godt tilrettelagt tilbud i kommunal regi til barn og unge med ulike funksjonsnedsettelse.

For å gi barn og unge de faglige og sosiale ferdigheter de trenger for å møte krav og utfordringer i samfunnet, har Sande kommune vedtatt en helhetlig overordnet plan for god oppvekst. Planen gir klare føringer på hvilke forventninger kommunen har til hva og hvordan ulike aktører og virksomheter/institusjoner kan bidra. Hensikten er å skape attraktive utviklingsarenaer og gode oppvekstvilkår for alle.

I Sande er det et aktivt lag- og foreningsliv. Gjennom sitt mangfold av ulike tilbud og aktiviteter bidrar de til å skape gode sosiale møteplasser. Dette har stor betydning for barn og unges utviklingsmuligheter og oppvekstvilkår i fritiden.

Mål

Sande kommune skal sikre trygge og gode oppvekst- og levekår for barn og unge. Vi ønsker å være en kommune hvor innbyggere og ansatte aktivt spiller sammen om gjennomføring av planen for ”God oppvekst i Sande”. Barnehage- og skoletilbudet skal holde en høy faglig kvalitet og

ambisjonsnivået hos barn og unge til å prestere skal heves. Det skal legges vekt på trygge tilrettelagte lokalsamfunn, hvor barnehager og skoler spiller en aktiv rolle i utviklingen av møte- og fritidsarenaer i nærmiljøet.

Følgende mål skal bidra til at vi lykkes med kommunens visjon:

- Oppvekst- og utviklingsmuligheter for alle barn og unge.
- Lærings- og fritidsarenaer hvor barn og unge opplever mestring, trygghet og tilhørighet.
- Tidlig innsats for å forebygge frafall fra videre utdanning og arbeidsliv.
- Alternative læringsarenaer for særskilte målgrupper i barnehage og skole.
- Bygninger og utearealer med en utforming og fleksibilitet som ivaretar skiftende behov.

Utfordringer

Følgende utfordringer må løses for å nå målene våre:

- Å sikre barnehager og skoler rammebetingelser tilpasset samfunnets økende krav til faglig kvalitet og relevant sosial kompetanse.
- Å sikre tilstrekkelig barnehage- og skolekapasitet.
- Å omsette tiltak og holdninger i planen ”God Oppvekst i Sande” i praktisk handling.

- Å bevisstgjøre foresatte på viktigheten av å ta aktiv del i barn og unges utdanning og fritid i hele oppvekstløpet.
- Å fange opp barn og unge i risikozonen.
- Å rekruttere og beholde kvalifiserte, profesjonelle og motiverte medarbeidere.
- Å sikre kompetent ledelse på alle nivåer i oppvekstsektoren.
- Å tilrettelegge for et maksimalt læringsutbytte i

funksjonelle, framtidsrettede lokaler i et attraktivt nærmiljø.

- Å bevisstgjøre barn og unge på at de sitter med nøkkelen til å tilegne seg den kunnskap de trenger for å nyte det gode liv som voksen.

Barn og unge i Sande skal ha:

- **MOT til å bry seg**
- **MOT til å leve**
- **MOT til å si nei**

Strategier/tiltak

Følgende strategier og tiltak må gjennomføres for å nå målene våre:

- Utarbeide handlingsplaner som grunnlag for konkret/praktisk gjennomføring av "God oppvekst", herunder forebyggende strategier og programmer.
- Kartlegge og analysere læringsutbyttet i kommunens barnehager og skoler for å sikre at kompetansemålene i "Rammeplan for barnehagen" og "Kunnskapsløftet" oppfylles.
- Bruke elev- og foreldresamtaler til å sette realistiske faglige mål for den enkelte elev.
- Tilby foreldreveiledning ved behov.
- Ansatte skal delta aktivt i tverrfaglig/tverretattlig samarbeid "til barnets beste".
- Videreutvikle erfaringsnettverk og faggrupper på tvers av skolene.
- Tilrettelegge for at alle relevante yrkesgrupper bidrar med sin kompetanse i barnehage, skole/SFO.
- Tilby alle barn og unge et mangfold av fritids- og kulturaktivitetsmuligheter i nærmiljøet.
- Bygge ut Selvik skole.
- Legge til rette for boligutvikling i Kjeldås og Galleberg området.
- Etablere ny barnehage i området ved den videregående skolen.
- Oppgradere og renovere barnehager og skoler bygningsmessig i tråd med lovmessige krav til utforming og organisering.

"Det trengs en hel landsby for å kunne oppdra et barn"
(Afrikansk ordtak)

Barnehagebarn – hånd i hånd.
Foto: Sande barnehage

HELSE OG VELFERD

Sande i dag

Helse og velferd omhandler både kommunens helsetjenester og kommunenes innsats innen helsefremmende og forebyggende arbeid. Når det gjelder status for kommunens helsetilstand viser levekårsindeksen at Sande kommune ligger bedre an enn de andre kommunene i Vestfold. På enkeltfaktorer ligger kommunen under landsgjennomsnittet i forhold til andel av befolkningen med høyere utdanning. Andelen barn som lever i familier med lav inntekt og familier med sosialhjelp har økt de siste årene. Dette kan henge sammen med at arbeidsledigheten også har økt. For Sande kommune gjelder det som for resten av Vestfold fylke at frafallet i videregående skole er høyt. Eldreomsorgen fikk høy score i innbyggerundersøkelsen (2011). Kommunen har godt utbygde helsetjenester og Sandetun er attraktiv og

ettertraktet som pleie- og omsorgsinstitusjon. Tilbudet til funksjonshemmede er godt utbygd. Folkehelse og arbeidet med å bli et trygt lokalsamfunn er et prioritert innsatsområde som det vil fokuseres på også i årene fremover. Forebygging og tilrettelegging for at innbyggerne kan bo lengst mulig i egen bolig har høy prioritet sammen med satsing på hjemmesykepleie med nødvendig helsehjelp. NAV Sande scorer bra i nasjonal sammenheng, og samlokalisering med Sande kommune i rådhuset har vært vellykket. Allerede nå merkes befolkningsveksten ved økt behov for helsestasjons-, fysioterapi- og legetjenester, og den største spenningen er hvordan kommunen skal møte "Samhandlingsreformen".

Arbeid og aktivitet er grunnlaget for velferden.

Mål

Sande kommune skal være et sunt og trygt sted å bo, hvor alle har like muligheter og rettigheter til deltagelse og velferd. Innbyggerne skal kunne leve "Det gode liv" – som har stor betydning for den enkeltes opplevelse av gode levekår. God psykisk

helse er et viktig redskap for å kunne være i et harmonisk samspill både med seg selv og omgivelsene. Sandesamfunnet skal støtte og motivere innbyggere, organisasjoner og næringsliv som bidrar til positiv utvikling.

Følgende mål skal bidra til at vi lykkes med kommunens visjon:

- Forebygging av livsstilssykdommer i befolkningen og håndtering av nye helsereformer.
- Godkjenning som "Trygt lokalsamfunn".
- Økt innsats innen rus og psykisk helse.
- Økt andel yrkesaktiv befolkning, og godt fungerende velferdsordninger gjennom NAV.
- En styrket posisjon i lokalsamfunnet for Frivillighetssentralen og samarbeidet med de frivillige organisasjoner.
- Samarbeid med Drammen kommune og sykehuset Buskerud om utvikling og etablering av medisinske tjenester i tråd med samhandlingsreformen.

Utfordringer

Generelt er utfordringene at befolkningsveksten medfører økt behov for tjenester til alle aldersgrupper. Overføringer av oppgaver fra staten til kommunene og kommunens visjon gir oss følgende utfordringer:

- Å ansvarliggjøre innbyggerne til å ta ansvar for sin egen helse og livsstil.
- Å bevisstgjøre foreldre/foresatte på betydningen av kost og fysisk aktivitet.
- Å bygge tilfredsstillende gang- og sykkelveier til skolene.
- Å kunne opprettholde og videreutvikle et forventet nivå på tjenestene i takt med befolkningsveksten.
- Å ta ansvaret for rehabilitering, utredning og behandling av alle kroniske sykdommer
- Å rekruttere kvalifisert helsepersonell for å møte samhandlingsreformen.
- Å redusere arbeidsledigheten i samarbeid med NAV.
- Å løse kommunens økte oppgaver innenfor kommunens økonomiske rammer.

Styrking av tverrfaglig samarbeid ved en bred tilnærming på alle samfunnets arenaer er viktig for å møte nye utfordringer spesielt i sammenheng med samhandlingsreformen

Strategier/tiltak

Sande skal være en attraktiv bostedskommune, og det er ikke bare avhengig av at kommunen evner å løse sin del av oppgavene. Det er i minst like stor

grad avhengig av aktive lag, foreninger, næringsliv og engasjerte innbyggere, og at vi greier å spille på lag.

Et godt lokalsamfunn er summen av alle som bor der.

- Styrke tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid med tanke på å møte utfordringer i samhandlingsreformen.
- Videreføre samarbeidet med Drammen kommune og sykehuset Buskerud
- Styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner og samarbeidet mellom offentlig etater og forvaltningsnivåer.
- Styrke samarbeidet med NAV, kommune og næringslivet for utvikling av arbeidsplasser innen bla attføring og omskolering. Her innbefattet arbeidet med å tilrettelegge for Inn På Tunet Tiltak.
- Skape møteplasser og gode nettverk for Sandes befolkning og frivillige organisasjoner.
- Arbeide med skade og ulykkes- forebygging etter trygge lokalsamfunnsprinsippet
- Legge til rette for tidlig innsats for å medvirke til gode levevaner, økt fysisk aktivitet og sunt kosthold. Videreføre og videreutvikle tilbud om sunn mat og økologisk mat i SFO, barnehager og ungdomsskolen.
- Opplæring av ansatte og kursing av personer med interesse for livsstilsendring.
- Tilrettelegge for ulike lavterskeltilbud innen fysisk aktivitet, i samarbeid med frivillige organisasjoner. Tiltakene skal rette seg både mot hele befolkningen og bestemte målgrupper
- Hensynet til folkehelse aspektet skal innarbeides i alle arealplaner og andre relevante planer.
- Folkehelseprofiler og andre data om utfordringer innen helse i kommunen skal være en del av kunnskapsbasen i all kommuneplanlegging.
- Hensynet til barn og unges interesser skal ivaretas i all planlegging. Barne og ungdomsrådet skal høres i alle saker som angår barn og unge.
- Gjennomføre tiltak i tråd med vedtatt trafiksikkerhetsplan, spesielt bygging av gang- og sykkelveier med energibesparende belysning.
- Fokuser på kriminalitetsforebyggende tiltak ved planlegging av nye byggeområder og videreutvikling av sentrum.
- Styrke tiltak som kan medvirke til god psykisk helse og bidra til økt selvhjelp
- Samlokalisere aktivitetssenter, dagsenter for demente og psykisk helse for felles utnyttelse av arealer, kompetanse og ressurser.
- Øke forståelsen for betydningen av god psykiske helse.
- Haga ressurscenter utvikles til et kompetansesenter for "Unik i arbeid".
- Utvikle rehabiliteringsenhet i tilknytning til Sandetun med aktiviteter og frisklivstilbud.
- Oppfylle kravene i regjeringens "Omsorgsplan 2015", med fire hovedsaker: økte årsverk, nye omsorgsplasser, demensplan og kompetanseløftet.
- Øke og videreutvikle individuelle bo- og aktiviseringsstilbud til funksjonshemmede.
- Tjenestene tildeles etter BEON/LEON-prinsippet (best eller laveste effektive omsorgsnivå) og tjenestetrappen legges til grunn for rett pasient på rett sted.

Faktorer som påvirker befolkningens opplevelse av et "Godt liv":

Livsgrunnlag
Inkludering
Velferd
Status
Selvfølelse
Trygghet
Innlevelse
Lek

Gode helsetilbud bygger på nærhet og kompetanse.

Sandetun – omsorgsboliger. Foto: Sannja Janjak Hole

TRAFIKK OG INFRASTRUKTUR

Sande i dag

Sande kommune har vedtatt styrende dokumenter når det gjelder trafiksikkerhet, vann og avløp. I tillegg er det vedtatt hovedplan for vannforsyning og avløp i Drammensregionen 2010-2021.

Blindevann og Røysjø er hovedvannkilder, og vannkvaliteten er stort sett svært god. Blindevann har imidlertid i perioder utfordringer med høyt fargefall.

Utbygging av E18 til firefelts motorvei og flytting av jernbanesporet bidrar fremdeles til positiv utvikling av Sande sentrum.

Jernbanestasjonen og bussterminalen er naturlige kollektivknutepunkt.

Kommunen har drifts- og vedlikeholdsansvar for 54 km kommunale veier og ca. 10 km gang- og sykkelveier.

Viktige statlige veier og fylkesveier er E18, FV313, FV319, FV945 Østbygdaveien og FV950 Gallebergveien.

Brann- og feiervesen og renovasjon ivaretas av interkommunalt samarbeid i Drammensregionen.

Kommunen har en overordnet beredskapsplan og det er også utarbeidet beredskapsplaner i hver enkelt virksomhet, basert på ROS (risiko- og sårbarhetsanalyser).

Mål

Sande kommune skal opprettholde og videreutvikle gode og fremtidsrettede løsninger innen kommunal infrastruktur, beredskap og samfunnssikkerhet.

Kommunen skal være en kommune uten drepte og skadde i trafikken. Det skal utvikles gode og

alternative telekommunikasjonsløsninger med fokus på beredskap og samfunnsviktige funksjoner. Kommunen skal ha god kontroll med all vannforsyning.

Følgende mål skal bidra til at vi lykkes med kommunens visjon:

- Tilstrekkelig tilgang på rent vann til innbyggere og næringsvirksomhet, herunder nye bolig-, hytte- og næringsområder.
- Trygg håndtering av avløp, uten skade for helse og miljø, med ledningsnett og tilhørende installasjoner som tåler flom og ekstrem nedbør.
- Trygge skoleveier og redusert antall ulykker og skadeomfang.
- Høy innbyggertilfredshet med kommunens håndtering av uønskede hendelser.

Utfordringer

Følgende utfordringer må løses for å nå målene våre:

- Å opprettholde to hovedvannskilder med tilfredsstillende reservevannforsyning.
- Å få avtale om nytt hovedrenseanlegg og få til vann- og avløpsordning i flere hytteområder.
- Å redusere antall vassdrag som har betydelig negativ påvirkning av spillvann fra private avløpsanlegg og avrenning fra landbruket.
- Å løse overvannsproblemer spesielt i nye byggeområder.
- Å begrense utbyggingsområder i deler av kommunen på grunn av mangel på tilfredsstillende vannforsyning og tilgang til offentlig avløpsnett.
- Å finne den mest effektive, trafikk sikre og miljømessig beste veiforbindelsen fra FV319 og "Hydrokrysset" inn mot sentrum.
- Å etablere alternativ datakommunikasjon til kommunale bygg/installasjoner når hovedlinjene faller ut.
- Å finne balansen mellom utbygging og fortetting i sentrum og sikring av grunn.

Innbyggerne skal sikres vann av god kvalitet – ”Resept for et sunnere Sande”.

Strategier/tiltak

Følgende strategier og tiltak må gjennomføres for å nå målene våre:

- Satse på holdningsskapende arbeid og opplæring i trafikkssikkerhet.
- Bruke trafikkssikkerhetsplan som politisk styringsverktøy og sikre jevnlig rullering av planen.
- Bidra til å utvikle godt kollektivtilbud mellom Nordre Jarlsberg Brygge og sentrum.
- Utrede stopp for ekspressbuss i Sande langs E18 på strekningen Hanekleiva – Bergsenga.
- Bygge et sammenhengende gang- og sykkelveinett.
- Legge til rette for infrastruktur og ferdigregulerte næringsområder med vei, vann, avløp og trekkerør for fiber.
- Sikre samlokalisering av tekniske tjenester utenfor sentrumskjernen.
- Finne plass til mellomlagring av masser og økt areal til gjenvinningsstasjon.
- Sande kommune må være oppdatert og ha tilstrekkelig kompetanse til å håndtere et variert og skiftende trusselbilde.
- Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) må ha større fokus i all planlegging, drift og forvaltning.
- Ha en strategi på felles fremføring av infrastruktur for tele, elektrisitet, fiber, vann og avløp.

”På sykkel i Sande” – Montebellorittet. Foto: Anders Aaserud

Gode fremtidsrettede, trygge og kostnadseffektive løsninger innen kommunal infrastruktur.

MILJØ OG KLIMA

Sande i dag

Kommunens store kyst- og skogsområder gir muligheter for å utvikle klimavennlige aktiviteter og boformer. Sande er kjennetegnet av et åpent, sammenhengende jordbrukslandskap.

15 % av det dyrkede arealet har økologisk drift. Andelen økologisk landbruksproduksjon er høy i nasjonal sammenheng. De kommunale virksomhetene har et økende forbruk av økologisk mat.

I Sande har vi tatt fatt på problemet med at det økte CO₂-utslippet fører til økte temperaturer og havstigning. I klimaplanen har vi satt oss et mål om at Sande kommune skal redusere utslippet av klimagasser tilsvarende de nasjonale og internasjonale mål. Planen har mål og strategier som retter seg mot innbyggere, virksomheter og kommunens egen drift og administrasjon.

Økofestival arrangeres årlig, og er stor i landsmålestokk.

Mål

Sande kommune skal være en kommune hvor miljø- og klimahensyn har en sentral rolle. Kommunen skal oppmuntre egne innbyggere og lokalt næringsliv til reduksjon av klimautslipp i husholdninger og egen virksomhet. Miljø- og

klimahensyn skal legges til grunn for arealpolitikken. Utviklingen av lokalsamfunnet skal imøtekomme dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at også kommende generasjoner skal få dekket sine behov.

Følgende mål skal bidra til at vi lykkes med kommunens visjon:

- Miljø- og klimahensyn ivaretas i all kommunal virksomhet og saksbehandling.
- Klimagassutslippene fra kommunal aktivitet reduseres i samsvar med nasjonale målsettinger.
- Lavere vekst i bruk av privatbil enn det befolkningsveksten tilsier.
- Boområder tilrettelagt for klimavennlig leveste.

Utfordringer

Følgende utfordringer må løses for å nå målene våre:

- Å skape forståelse for at overgang til en klimavennlig utvikling består av en mengde små tiltak som i sum gir stor effekt.

- Å oversette miljø- og klimahensyn til forståelig praktisk politikk og handling.
- Å få aksept for økte kostnader ved overgang til en mer klimavennlig utvikling.

Strategier/tiltak

Følgende strategier og tiltak må gjennomføres for å nå målene våre:

- Miljø- og klimahensyn skal ivaretas i all planlegging og alle offentlige tiltak.
- Fokuserer på klimahensyn ved kommunens behandling av private planer.
- Sikre at kommunens biler går over til mer miljøvennlig drivstoff.
- Etterleve og videreutvikle klima- og energiplanen.

- Starte arbeid med miljøsertifisering av kommunale bygg og virksomheter.
- Gang- og sykkelveier skal inngå i trafikksystemene ved stedsutvikling, boområder og næringsområder.
- Arbeidet med et sammenhengende gang- og sykkelveinett fortsetter.
- Tilrettelegge turforbindelser fra boligområder.

Økofestivalen 2010. Foto: Anita Pettersen

En klimavennlig utvikling fremmes gjennom en god arealpolitikk, miljøvern, satsing på folkehelse, gode kvaliteter i lokalsamfunnet, og tilrettelagte turforbindelser fra boligområder.

DEN KOMMUNALE ORGANISASJON

Samfunnets krav til kommunene øker og endres – og utviklingen går stadig raskere. Kommunens visjon og de seks hovedområdene i kommuneplanen med tilhørende mål og tiltak, vil i stor grad også påvirke den kommunale organisasjon.

Kommunens ansatte må ha nødvendig kompetanse og ferdigheter i forhold til de oppgaver som til enhver tid skal løses. Dette utfordrer kommunens organisasjon og medfører økt behov for kompetanse innen områder som kommunikasjon, veiledning og samhandling – i tillegg til fagkompetanse innen de ulike tjenesteområder.

Struktur og kultur

Den kommunale organisasjonen må tilpasses de oppgaver som til enhver tid skal løses og de ressurser kommunen rår over – både personalmessige og økonomiske. Kommuneplanens føringer og den omverden vi må forholde oss til i fremtiden stiller store krav til evne og vilje til endring og omstilling, og til fleksibilitet, tverrfaglighet og delingskultur i organisasjonen. I den digitale verden blir samspillet mellom ulike aktører av en helt annen karakter enn tidligere.

For å løse mange av kommunens oppgaver kreves det stor grad av spisskompetanse på mange fagfelt. Innenfor stadig flere fagområder vil de kommunale grensene viskes ut, og regionalt og interkommunalt samarbeid vil erstatte rene kommunale fagavdelinger. Behovet for strategisk ledelseskapasitet øker som en følge av dette. Det blir også viktig å delta i faglige nettverk der det er

Det som antagelig vil bety størst endringer for den kommunale organisasjon er utviklingen av ”den digitale hverdag”. Arenaer og spredningskanaler som vi knapt kunne tenke oss for få år tilbake vokser med rekordstor hastighet.

Sosiale medier – som for eksempel Facebook og Twitter – gir helt nye muligheter for dialog med brukere, men gir også mange utfordringer som må håndteres. Dette gjelder ikke minst grensene mellom privat og offentlig adferd og kommunikasjon, og dilemmaer knyttet til åpenhet kontra personvern.

formålstjenlig. Dette stiller krav til styringsstrukturer og forholdet mellom politikk og administrasjon. En politisk vedtatt eierskapsmelding vil kunne regulere en del av disse forholdene.

Det har gjennom flere år vært mye fokus på fleksibilitet og tverrfaglighet. Dette arbeidet må styrkes ytterligere for at organisasjonen skal takle stor forandringshastighet og økt kompleksitet i oppgaver. I tillegg må det settes fokus på målrettet arbeid for å få til en aktiv og konstruktiv delingskultur – ikke minst sett i lys av den nye digitale verden vi nå befinner oss i. Et nytt intranett og videreutvikling av kommunens internettsider blir viktige verktøy i dette arbeidet, men det aller viktigste blir den enkeltes adferd – og her må alle bidra aktivt.

Kompetanse

Sande kommune skal være en lærende organisasjon, som innebærer kontinuerlig utvikling av kompetanse og ferdigheter hos enkeltindivider, og også tiltak knyttet til organisasjon og kultur.

Kommunen har utarbeidet en strategisk kompetanseutviklingsplan, som har hovedfokus innenfor et 4-års-perspektiv; 2011-2014. Planen omhandler en rekke ”tradisjonelle”

kompetanseutviklingsområder som leder- og medarbeiderutvikling, faglig utvikling, IKT, m.m.

Den nye digitale verden stiller krav til ny kompetanse hos alle ansatte. Mediehåndtering, deling av kunnskap, kvalitetssikring og informasjonssikkerhet må fokuseres på en helt annen måte enn tidligere, og må innarbeides i virksomhetenes handlingsplaner.

Arbeidsgiverrollen

Rollen som arbeidsgiver vil endres i takt med samfunnsutviklingen for øvrig.

Dette vil gjelde for den administrative ledelse som arbeidsgiver, men også for de folkevalgtes rolle som arbeidsgiver.

Det må forventes at nye medarbeidere vil stille andre krav til sin arbeidsgiver enn vi har vært vant til fra tidligere.

Incentiver vil være mye mer sammensatt og i større grad individuelt betinget.

Dette vil utfordre den likhetstenkning som tradisjonelt har vært en del av offentlig sektor.

Strategi

Utvikling av den kommunale organisasjonen følges opp i kommuneplanens handlingsdel.

Arbeidsgiver – rådmann og ordfører. Foto: Anita Pettersen

BEFOLKNINGSFREMSKRIVING OG ØKONOMISKE PROGNOSE

Fremskriving av befolkningsdata

Aldersgruppe	SSB sin befolkn.fremskr. basert på høy nasjonal vekst					Befolkn.fremskr.basert på høy nasjonal vekst og i tillegg NJB*				
	2011	2015	2020	2023	Økn.	2011	2015	2020	2023	Økn.
0 år	100	107	114	118	18	100	122	147	161	61
1-5 år	585	597	638	670	85	585	615	680	726	141
6-12 år	800	856	907	953	153	800	874	948	1 007	207
13-15 år	363	341	396	400	37	363	359	437	455	92
16-19 år	483	464	450	495	12	483	482	491	550	67
20-66 år	5 116	5 423	5 748	5 978	862	5 116	5 960	6 957	7 590	2 474
67-79 år	730	898	1 104	1 215	485	730	972	1 271	1 437	707
80 år og eldre	352	363	392	431	79	352	400	475	541	189
Sum	8 529	9 049	9 749	10 260	1 731	8 529	9 784	11 406	12 467	3 938

*) Det forutsettes 80 nye boenheter hvert år på Nordre Jærlsberg Brygge, og i gj.sn. 2,3 personer pr. boenhet.

Økonomiske prognoser

Status 2012

Sande kommune har gjennom de siste årene bygget opp et disposisjonsfond som innebærer en viss buffer for å dekke uforutsette hendelser.

Virksomhetenes rammer er imidlertid stramme, og tilpasninger og effektivisering må hele tiden være i fokus. Kommunens lånegjeld er på et høyt nivå, og eksisterende investeringsfond vil i løpet av få år være brukt opp.

Kommunens økonomiske situasjon i 2012 er stram – men under kontroll.

Hvordan påvirkes kommunens økonomi av vekst og utvikling?

Sande kommune vokser mer enn landsgjennomsnittet. Innenfor Vestregionen er Sande en av kommunene med høyest vekst.

Befolkningssammensetningen – dvs. alder, sosiale forhold, m.m. – har stor betydning for hvilke investeringer som må prioriteres, hvilke tjenesteområder som må bygges ut og hvilke som må bygges ned, hva slags kompetanse kommunen må rekruttere og utvikle, etc. Det er vanskelig å forutsi hvordan befolkningssammensetningen vil være utover i tid. Både befolkningsvekst og befolkningssammensetning har betydning for statens overføringer til kommunen.

Utvikling av næringsliv og bedrifter har ingen direkte påvirkning på kommunens inntekter, da selskapsskatt går til staten og ikke til kommunene. Indirekte kan det imidlertid få stor betydning, ikke minst i forhold til arbeidsplasser og sosiale forhold.

Andre forhold – utenfor kommunens egen kontroll – som vil påvirke kommunens økonomi er bl.a. arbeidsmarked (ledighet og trygdeytelser) og finansmarked (rentenivåer). Krisen i Europa (2011) med svak økonomisk vekst og stor statsgjeld vil også påvirke norsk økonomi. Skiftende politiske føringer fra år til år påvirker kommunal økonomi.

Befolkningssammensetning – arbeidsmarked – finansmarked.

Hvordan skapes økonomisk handlingsrom?

For å ha et visst økonomisk handlingsrom er det viktig å styrke kommunens reserver, dvs. disposisjonsfond og investeringsfond. Dette bør gjøres i ”gode år”, spesielt i år med ekstraordinære inntekter eller større kostnadsbesparelser. Årlige driftsresultater må være tilstrekkelig til at det kan foretas avsetninger også til investeringsfond, til medfinansiering av fremtidige investeringsprosjekter.

Styrking av reserver i gode tider gir økonomisk handlingsrom – også i dårlige tider.

Prognose for kommuneplanperioden

Den sterke befolkningsveksten Sande kommune opplever byr på mange muligheter, men også en del økonomiske utfordringer.

Tjenestetilbud og utgifter kommer gjerne før inntektene (overføringer fra staten), og det vil bli vanskelig å avsette vesentlige beløp til oppbygging av reserver og egenfinansiering av investeringer.

Dette innebærer at alle investeringsprosjekter må vurderes svært nøye, med tanke på hva som skal gjennomføres når og innenfor hvilke rammer.

Eksterne finansieringskilder – private medinvestorer, tilskuddsmuligheter, salg av eiendom, m.m. – bør vurderes som hovedkilder for finansiering av nye investeringer.

Fremtidens Nordre Jarlsberg Brygge. Foto: NJB

AREALDEL - KORTVERSJON

Generelt

Arbeidet med arealdelen er av ulike årsaker blitt betydelig forsinket i forhold til opprinnelig framdriftsplan. Kommuneplanarbeidet ble startet opp i forrige valgperiode, og vil bli sluttbehandlet av det kommunestyret som ble valgt i 2011.

Samtidig skal kommunestyret utrede og vedta ny planstrategi i 1.halvår 2012. For arealdelen foreslås derfor i denne omgang kun overordnede strategier for kommunens arealpolitikk samt noen få nye utbyggingsområder. Alle øvrige innspill som er fremmet i løpet av planprosessen, vil bli tatt med i utredning av ny planstrategi og i neste rullering av kommuneplanen.

På denne måten vil framtidig arealbruk også kunne vurderes i forhold til Regional plan for bærekraftig arealpolitikk i Vestfold.

Langsiktig utbyggingsmønster

Sande sentrum fortettes og styrkes som kommunens naturlige senter, samtidig som utbygging i aksen Sande sentrum – Selvik videreføres. I tillegg legges det opp til levkraftige fortetningsområder sør og nord i kommunen sentrert rundt Nordre Jarlsberg brygge og Kjeldås. Tilrettelegging for fortetningsområder nord i kommunen er et nytt grep i denne kommuneplanen.

En nærmere beskrivelse av arealstrategiene framgår av planbeskrivelsens kap 1.

Næringsarealer

Næringsområder i tidligere kommuneplan videreføres og området i Hanekleiva utvides fra 100 til 400 daa. Det tilrettelegges også for næring i Sande sentrum.

Boligarealer

Sande kommune har et behov for 140 – 160 nye boenheter hvert år frem til 2023. Eksisterende boligområder i kommuneplanen opprettholdes og det legges inn noen få nye områder for boligbygging i samsvar med arealstrategiene.

Andre formål

Endringer i plan- og bygningsloven har medført nye begreper og arealbrukskategorier, blant annet er hensynssoner innført som et nytt virkemiddel i arealplanleggingen. Etter lovendringene vil det i fremtiden bli større samsvar mellom arealkategorier i kommuneplan og reguleringsplaner.